

Eduskunnan Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnö 29.9.2022 Dnro HE 139 /2022 /

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle rakentamislaki ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan Ympäristövaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle rakentamislaki ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 139/2022) 26.10.2022 mennessä.

Rakentamislakia koskevasta lakiesityksestä ei ole järjestetty varsinaista lausuntokierrosta aikaisemmin. Syksyllä 2021 lausunnoilla ollut kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksesta irrotettiin keväällä 2022 rakentamista koskeva osuus ja alueidenkäytön osion osalta maankäyttö- ja rakennuslain nimi on tarkoitus muiden lakimuutosten etenemisen yhteydessä muuttaa alueidenkäyttölaki.

Esityksestä rakentamislaki oli keväällä 2022 mahdollista antaa epävirallinen kommentti hyvin nopealla aikataululla (9 päivää pääsiäisvapaan aikoihin). Kommentointimahdollisuus ei ollut kattavasti kaikkien osallistajien tiedossa. Pohjois-Karjalan maakuntaliiton näkökulmasta pidämme lainvalmisteluun liittyvää vuorovaikutusta riittämättömäksi.

Tämän lausunnon valmistelussa on tehty yhteistyötä eri maakuntien liittojen kesken.

Edellä mainitun lisäksi lausumme Pohjois-Karjalan maakuntaliiton näkökulmasta seuraavaa:

Lain säätämisen prosessissa on tapahtunut virheitä

Rakentamislain valmisteluun liittyvä kuuleminen on ollut sisällön, aikataulun ja aineiston osalta riittämätöntä. Kuuleminen ei täytä valtioneuvoston lainvalmisteluohjeistusta eikä kuulemisen tavoitteita. Vuorovaikutus on epäonnistunut ja lakiuudistuksesta ei ole ollut tosiasiaa mahdollisuutta antaa palautetta.

Kokonaisuutena valmistellusta kaavoitus- ja rakentamislakiuudistuksesta irrotetusta, nyt lausuttavana olevasta erillisestä hallituksen esityksestä uudeksi rakentamislaki ei ole sen valmistelun aikana järjestetty lainkaan varsinaista kuulemista (ei myöskään tulevasta alueidenkäyttölaista). Kokonaisuuden jakaminen osiin edellisen kuulemisen jälkeen on muutoksena niin merkittävä, että erillisistä lakiluonnoksista olisi tullut järjestää asianmukaiset kuulemiset.

Rakentamislakia koskeva kommenttikierros keväällä 2022 järjestettiin sekä aikataulunsa ja aineistojensa osalta hätäisesti, eikä se siten mahdollistanut aitoa ja kattavaa osallistumista.

Kaavoituksen ja rakentamisen kokonaisuus pirstaloituu

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuuden jakaminen useampaan eri lakiin hankaloittaa suunnittelua ja lakien soveltamista. Kaavoitusta ja rakentamisen ohjausta koskevien säännösten eriyttäminen eri lakeihin lisää viranomaisten työtä, koska he joutuvat työssään entistä enemmän sukkuloimaan eri lakien välillä. Alueidenkäyttölain ja rakentamislain väliset useat pykäläviittaukset hankaloittavat lain tulkintaa ja lisäävät työtä. Pykäläviittausten suuri määrä on osoitus siitä, että jaetuissa laeissa säädetyt asiat ovat tosiasiaassa tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Kahtiajaossa on epäloogisuutta myös siinä, kummassa laissa säännökset esitetään (esim. rantoja, suunnittelutarvealueita ja poikkeamista koskevat säännökset).

Useaksi laiksi jakautuvan maankäytön ja rakentamisen kokonaisuuden toimivuuden varmistamiseksi ei ole tehty riittäviä vaikutusten arviointeja. Kaavoituksen ja rakentamisen eriytyminen eri lainsäädäntöön on omiaan heikentämään näiden ohjauksen kokonaisuutta.

Kaavoituksen asemaa maankäytön ohjauksessa ei tule heikentää

Mielestämme kaavoituksen asemaa kuntien maankäytön ohjauksessa ei tule heikentää. Suunnittelutarvealueita koskevia lakimuutoksia ei tule tehdä. Hajarakentamisen ohjaus- ja lupa-asioita ei tule irrottaa muusta alueidenkäytön ohjauksesta ja siirtää osaksi rakentamislakia. Hajarakentamisen ohjauksen on jatkossakin säilyttävä osana alueidenkäytön kokonaisuutta, saman lain ohjauksessa.

Kelpoisuusvaatimuksia ei tule höllentää

Katsomme, että suunnittelijan kelpoisuusvaatimuksia ei tule höllentää. Suunnittelijalta on jatkossakin edellytettävä työkokemusta suunnittelutehtävistä. Rakennukset ovat merkittävin kansallisvarallisuutemme ja rakentamisen laatu on merkittävä osa kestävyystavoitteita. Kelpoisuusvaatimusten höllentäminen voi johtaa rakennetun ympäristön laadun ja turvallisuuden heikkenemiseen.

Rakennusvalvontatyön muuttuminen entistä laaja-alaisemmaksi, vaativammaksi ja työläemmäksi edellyttää osaavaa työvoimaa, jonka saatavuus on iso ongelma ja haaste jo nykyisellään.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
aluesuunnittelupäällikkö Pasi Pitkänen
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 0400 832 752

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.